

VIIES PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2021

Lk 13:1–5 (Ii 35:1–8; Rm 14:13–19)

1 Samal ajal tulid mõned sinna ja jutustasid Jeesusele galilealastest, kelle vere Pilaatus oli seganud nende ohvritega.

2 Ja Jeesus ütles neile vastuseks: «Kas te arvate, et need galilealased olid suuremad patused kui kõik muud galilealased, et nad seda on kannatanud?

3 Ma ütlen teile, ei sugugi, vaid kui teie ei paranda meelt, hukkute kõik nõndasamuti.

4 Või arvate, et need kaheksateist, kelle peale langes Siiloahi torn ja nad ära tappis, olid suuremad võlgased kui kõik muud inimesed, kes Jeruusalemmas elavad?

5 Ma ütlen teile, ei sugugi, vaid kui teie ei paranda meelt, hukkute kõik nõndasamuti.»

Sissejuhatus

Kiriku pärimuse järgi on kolmanda evangeeliumi autoriks arst Luukas, kes oli sündinud Antiokia paganlike vanemate lapsena¹. Kuigi vahel on arvatud, et Luukas võis juba varasemalt kuuluda Jeesuse laiemasse õpilasteringi (nn seitsmekümne hulka), on kirikuisad valdavalt veendunud, et temast sai kristlane Pauluse kuulutustöö tulemusena, kelle saatjaks Luukas tema teisel ja kolmandal misjonireisil oli, jäädes Pauluse juure ka tema vangipõlvepäevil.

Luuka evangeeliumi 21. peatükk toob ära Jeesuse ettekuulutuse Jeruusalemma hävitamise kohta, kuid ei maini selle ettekuulutuse täitumist, seega on tõenäoline, et evangeelium on kirjutatud enne aastat 70. Ning kuna evangeeliumi järg, Apostlite tegude raamat, lõpeb kirjeldusega Pauluse jõudmisest Rooma, kus apostel viibis [vähemalt] kaks aastat enne oma märtrisurma aastal 64, tundub üsna tõenäoline, et evangeelium on valminud hiljemalt 60. aastate esimesel poolel.

Olles ise endine paganausuline, väljendab Luukas oma evangeeliumis kindlat veendumust Jeesuses teostunud lunastuse universaalsusest: see ei ole mõeldud mitte ainult juutidele, vaid kõigile rahvastele: «Nõnda on kirjutatud, et Messias pidi kannatama ja kolmandal päeval üles tõusma surnuist. Ja Tema nimel peab kuulutatama meelega parandust pattude andeksandmiseks kõigi rahvaste seas, alates Jeruusalemmast.» (Lk 24:46j)

¹ Seda, et tegemist oli sünni poolest paganaga, võib järeldada apostel Pauluse sõnadest Kirjas koloslastele, kus apostel nimetab ainsaiks ümberlõigatute hulgast tema juurde jäänud kaastöölisteks Aristarhost ja Markust, andes seejärel edasi tervitused ka «armsalt arstilt Luukaselt» (vt Kl 4:10–14).

Luuka evangeelium (nagu ka Apostlite tegude raamat) algab sissejuhatusena, milles raamatu esmase adressaadina märgitakse «üliaulist Teofilost²», samuti kirjeldab Luukas sissejuhatuses nii oma töömeetodit kui eesmärki: «Juba mitmed on võtnud kätte koostada jutustus neist asjust, mis meie seas on aset leidnud, nõnda nagu seda on meile edasi andnud need, kes ise algusest peale on seda oma silmaga näinud ja on saanud sõna sulasteks. Seepärast on mullegi tundunud õige, pärast kõigega algusest peale täpset tutvumist, kirjutada sinu jaoks, üliauline Teofilos, järgemööda kõik üles, et sa võiksid õppida tundma sulle õpetatud asjade usaldusväärset.» (Lk 1:1–4)

Arvatavasti oli Teofilos ristiusust huvitunud pagan, võib-olla ka juba ristimiskandidaadiks vastuvõetu, kes sellisena kehastab õigupoolest kogu inimkonda, kellele Kristuse jüngrid on kutsutud evangeeliumi kuulutama. Seda tasub ka evangeeliumi paremaks mõistmiseks pidevalt mees pidada, iseäranis kahest aspektist. Esiteks juba mainitud universaalsus: kristlik rõõmusõnum on mõeldud (ja möödapääsmatult vajalik) kõigile rahvastele. Ning teiseks: kuna autori eesmärgiks ei ole mitte rahuldada lugejate uudishimu, vaid neid usuliselt veenda, on ta ajaloolisele tõepärasusele piinliku täpsusega truuks jääda püüdes³ oma teose üles ehitanud viisil, mis toob esile kristluse olulisimad õpetuslikud ja usutunnistuslikud tõesed. Parimal viisil väljendavad seda taotlust ehk Emmause jüngrite loos öeldud sõnad: «Ja hakates peale Moosese ja Prohvetitest, seletas Jeesus neile ära kõigist kirjadest selle, mis Tema kohta käib.» (Lk 23:27)

Keelelisi märkuseid

Samal ajal tulid mõned sinna – παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ – sõnasõnalt võiks tõlkida: «Sellal juhtusid seal olema» või «Samal ajal olid seal». Sõna πάρεμι – «juures olema», «kohal olema» – on originaalis oleviku ajavormis.

Jutustasid – ἀπαγγέλλοντες – sõna ἀπαγγέλλω tähendab «sõnumit tooma/viima», «kuulutama», «[avalikult] teada andma/teadustama».

Jeesusele – originaalis on siin isikuline asesõna αὐτῷ – «Talle».

Ohvritega – μετὰ τῶν θυσιῶν – sõna θυσία – «ohver» – tuleneb verbistθύω – «tapma», «ohverdama».

Patused – ἁμαρτωλοὶ – sõna ἁμαρτωλός – «patune», «patule andunud» – tuleneb verbist ἁμαρτάνω – «märgist mööda laskma», «eksima», «patustama».

² Nimi Θεόφιλος tähendab «Jumala sõber».

³ Vt nt Lk 3:1j.

Kõik muud galilealased – πάντας τοὺς Γαλιλαίους – sõnasõnalt: «kõik galilealased».

Ei paranda meelt – μὴ μετανοήτε – sõna μετανοέω – «meelt parandama» – koosneb antud juhul muutust või millekski/kellekski saamist tähistavast eessõnast μετά ning verbist νοέω – «mõistusega tunnetama», «mõistma», «taipama», «mõtisklema», «tähelepanu osutama».⁴ Sõna μετανοέω on originaalis oleviku ajavormis, mis tähistab ilmselt seda, et meelearandus peab leidma aset kohe, mitte määramatus tulevikus.

Siiloahi – Σιλωάμ – nimi Σιλωάμ tuleneb heebrea nimest שִׁילּוֹם ja tähendab «Läkitatu».⁵

Võlglased – ὀφείλεται – sõna ὀφειλέτης tähendab «võlglane/võlgnik», aga see sõna tähistab ka isikut, kes on seotud mingi muu kui rahalise kohustusega kellelegi, samuti neid, kellele on pandud kohustus hüvitada süütegu, aga kes ei ole seda veel tasunud.⁶

Kõik muud inimesed – παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους – sõnasõnalt (nagu 1968. aasta piiblitõlkes): «kõik inimesed».

Hukkute – ἀπολείσθε – sõna ἀπόλλυμι tähendab «hävitama», «purustama», «ära kaotama», «tapma», «hukkama», aga ka «laostama». Originaalis on see sõna tuleviku ajavormis, mis enamasti tähistab mitte arvatavasti, vaid kindlasti aset leidvat tegevust.

Sisuline analüüs

Kolmeteistkümmes peatükk kuulub suuremasse tervikkuse Luuka evangeeliumi keskel, millesse on koondatud mitmed tähendamissõnad ja õpetuslikud vestlused (vahel ka vaidlused) ning mõned tervendamislööd, mis õigupoolest on samuti kuulutusliku või õpetusliku iseloomuga. Luuka evangeeliumi kõnealuse osa tinglikuks alguseks võib lugeda Jeesuse surma ja ülestõusmise ettekuulutused üheksandas peatükis ning lõpuks Tema saabumise Jeruusalemma. Veidi kitsamalt võib omaette tervikuna vaadelda peatükke 12 ja 13, mille keskseks teemaks on Jumala kohus:

Lk 12:1–12 Jeesus manitseb mitte kartma «neid, kes ihu tapavad», vaid «Teda, kellel on meelevald pärast tapmist heita põrgusse». Sellega kaasneb manitsus hoiduda silmakirjatsemisest.

Lk 12:13–48 tähendamis- ja õpetussõnad Jumala kohtuga arvestamise ja selleks valmis olemise hädavajalikkusest.

⁴ Niisiis on meelearandus eeskätt mõtteviisi, põhimõtteliste eluhoiakute täielik muutus või uueks saamine.

⁵ Vt Jh 9:7.

⁶ Niisiis ei ole viimasel puhul tegemist mitte «süüalusega», nagu 1968. aasta piiblitõlkes, vaid juba süüdi mõistetuga.

- Lk 12:49–57** õpetussõnad mitmesuguste katsumuste, vastuolude ja ajamärkide kohta, millega Jeesuse järgijad peavad arvestama.
- Lk 12:58–59** järjekordsed Jumala kohtule viitavad manitsussõnad, mis juhatavad sisse järgneva meelearanduskuulutuse.
- Lk 13:1–9** näited ja tähendamissõna sellest, et kõik on ühtviisi patused ja vajavad meelearandust ehk täielikku elu- ja mõtteviisi muutust.
- Lk 13:10–21** kaheksateist aastat haigusest vaevatud naise tervendamine hingamispäeval näitena Jeesuse jumalikust ja päästvast meelevallast ühes sellele järgnevate tähendamissõnadega [Temas saabunud] Jumala riigi väest.
- Lk 13:22–30** taas äärmiselt tõsised ja hoiatavad õpetussõnad Jumala möödapääsmatust kohtust, mis on kui kitsas uks, millest «paljud...püüavad [sisse] minna, aga ei suuda».

Kolmeteistkümnenda peatüki alguses seisvad näited Pilaatuse poolt tapetud galilealastest ja Siiloahi torni kokkuvarisemisel hukkunud jeruusalemlastest ei tule esile üheski teises meieni jõudnud kirjalikus dokumendis, kuid enesestmõistetavus, millega Luukas neid mainib, näitab, et tegemist pidi olema üldiselt tuntud sündmustega.

Kuna esimene lugu kõneleb galilealastest ja nende ohvritest, kellega Pilaatus tapetute vere segas, võib pidada tõenäoliseks, et tegemist oli palveränduritega, kes olid tulnud näiteks paasapühaks Jeruusalemma ja kelle Pilaatus laskis mingil põhjusel mõrvata. Kui palju neid oli, pole teada, nagu sedagi, kas tegemist oli mingisuguse «galilealaste grupeeringuga» (näiteks vastupanuvõitlejatega, kellega võimud otsustasid soodsat juhust kasutades arved klaarida) või lihtsalt Galileast pärit inimestega.

Igal juhul on selge, et see lugu pidi Jeesust ja Tema jüngreid puudutama üsna isiklikult, kuna ka nemad olid – vähemalt teataval määral – galilealased (võib-olla isegi tundsid mõnda tapetutest). Meenutame näiteks seda, mida öeldi Peetruse kohta Jeesuse vahistamise ööl: «Tõepoolest, ka tema oli Jeesusega, ta on ju galilealane.» (Lk 22:59)⁷

Jeesuse vastus näitab, et need, kes talle galilealaste tapmisest rääkisid, seostasid seda Jeesuse enda poolt eelnevalt käsitletud Jumala kohtuga. Võib-olla ka ajamärkidega (vrd

⁷ Hilisemast ajast on teada, et vähemalt üks kristlasi taga kiusanud Rooma keisritest – Julianus Usutaganeja (valitsemisaastad 361–363) – nimetas kristlasi järjekindlalt «galilealasteks», ilmselt neid seeläbi halvustada püüdes, ja kui ta suri, oli tal samuti huulil sõna «galilealane». Theodoretos jutustab oma kirikuloos Julianuse surmast muuhulgas nõnda: «Selle mehe nime, kes andis [talle] selle õiglase [surma-] hoobi, ei tea keegi tänase päevani. Mõned ütlevad, et teda haavas mingisugune nähtamatu olend, mõned, et see oli keegi ismaeliitideks nimetatud nomaadide hulgast; teised aga, et üks [tema oma] sõdur, kes ei suutnud taluda kõrbe näljapiinu. Ent oli see inimene või ingel, kes mõõga tõmbas, ilma igasuguse kahtluseta oli selle teo tegija Jumala tahte sulane. Too aga (Julianus), kui ta oli selle haava saanud, räägitakse, olevat täitnud oma käe verrega, paisanud selle õhku ja hüüdnud: «Sina võitsid, Galilealane!»» (III, 20)

Lk 12:51–53), aga kindlasti Jumala kohtuga, millest oli juttu vahetult enne: «Kui sa oma vastasega lähed ülema ette, püüa siis temaga asi lahendada teel, et ta sind ei veaks kohtuniku ette ja kohtunik ei annaks sind kohtuteenri kätte ja kohtuteener ei heidaks sind vangi. Ma ütlen sulle, sa ei pääse sealt enne välja, kui oled tagasi maksnud viimsegi leptoni.» (Lk 12:58j)

Seose paremaks nägemiseks võime Jeesuse juurde tulnute teadaande sõnastada järgmiselt: «Kas Sa mõtled seda nii, nagu juhtus nende galilealastega, kelle vere Pilaatus segas nende ohvritega?», s.t kas neid tabas – Pilaatuse käe läbi – Jumala karistus, kuna nad ei olnud enne kohtu ette jõudmist (s.t Jumala templisse saabumist) oma asju Jumalaga ära korraldanud (s.t oma patte kahetsenud ja neist ära pöördunud)?⁸

Jeesus suunab oma vastuse teraviku küsijaile endile (ja seeläbi kõigile inimestele): oluline ei ole mitte see, kas ja kui patused või kas ja kui hästi valmistunud olid need galilealased, vaid kas ja kui patune oled sina ning kas ja kui hästi sa oled valmis Jumala kohtu ette astumiseks. Ning kahtlemata ei esita Jeesus seda küsimust mitte ainult galilealastele, isegi mitte «kõigile galilealastele» (nagu ka järgnevalt mitte ainult «kõigile, kes elavad Jeruusalemmas»), vaid kõigile inimestele üleüldiselt.

Teise näite toob Jeesus ise: Ta kõneleb kaheksateistkümnest õnnetust, kes olid hukkunud Siiloahi torni kokkuvarisemisel.

Nime «Siiloah» kohtame Uues Testamendis veel Johannese evangeeliumi üheksandas peatükis, milles jutustatud lugu pimedana sündinu tervendamist haakub väga huvitaval kombel käesolevaga.

Nagu siin, on ka pimedana sündinu loos kesksel kohal küsimus inimese patusest ning sellest, kas patul ja inimest tabanud õnnetusel on otsene põhjuse-tagajärje seos: «Rabi, kes on teinud pattu, kas tema ise või ta vanemad, et ta on sündinud pimedana?» (Jh 9:2)

Kui Luuka evangeeliumis ütleb Jeesus, et Siiloahi torni all lõmastatud ei olnud «suuremad võlglased kui kõik inimesed», siis Johannese evangeeliumis vastab Ta jüngritele: «Ei ole pattu teinud tema ise ega ta vanemad, vaid temas peavad saama avalikuks Jumala teod.» (Jh 9:3)

Pimedana sündinu pidi minema ja pesema oma silmi Siiloahi tiigis – seeläbi sai ta nägijaks, tegelikult võime öelda, et lausa uueks inimeseks. Viimasele viitab ka pesemisele eelnenud tegevus: Jeesus määris tema silmnäo kokku mudaga, mis ei tähista mitte ainult seda, et ta vajab puhastamist, vaid meenutab ka seda, et inimene on üsna sarnasest materjalist loodud (vrd 1Ms 2:5–7). Kas Luuka evangeeliumis mainitud kaheksateist hukkunut olid saanud surma samuti mõne puhastusriituse

⁸ Siin tasub mõelda Mäejutlusele Matteuse variandis, kus õpetussõnadele kohtusse minekust eelnevad sarnased sõnad templisse mineku kohta: «Kui sa nüüd oma ohvriandi altarile tood ja sulle tuleb meelde, et su vennal on midagi sinu vastu, siis jäta oma and altari ette ja mine lepi esmalt ära oma vennaga ja alles siis tule ja too oma and!» (Mt 5:23j)

käigus, seda me ei tea, kuid nagu eelneva näite puhul – galilealaste vere valamine pühas paigas ohvritoomise käigus – võime ka siin näha sarnast pinget või kontrasti: Jumala kohus – või arvatav Jumala kohus – oma kohutavuses leiab aset just seal, kus Jumal – oma halastuses ja helduses – peaks olema kõige lähemal.

Mõlemad lood näitavad Jeesuse sõnul mitte seda, nagu oleksid mõned inimesed suuremad patused kui teised (seda samal ajal otseselt eitamata), vaid et kõik inimesed peavad võtma tõsiselt kutset patust pöörduda ja meelt parandada. Kõik inimesed peavad kord seisma Jumala kohtu ees ning arvestama, et Jumalal on meelevald tappa mitte ainult nende ihu, vaid heita nad igaveseks ajaks põrgusse. Kõik inimesed peaksid hoolitsema selle eest, et nad tunnevad ära ja tõlgendavad õigesti ajamärke, mis ei ole mõeldud mitte hirmutamiseks, vaid on Jumala armuand selleks, et keegi ei peaks hukkuma.

Kohe järgmiseks jutustab Jeesus tähendamissõna viljatust viigipuust (Lk 13:6–9) – ühelt poolt taas äärmiselt tõsise ja hoiatava, teisalt aga väga julgustava loo, mis tõepoolest manitseb Jumala heldust mitte kuritarvitama, ent ei jäta samal ajal mingit kahtlust selles, et Jumal on helde ja pikameelne.

Kuigi sellega tundub kõik öeldud olevat ja selge, ei saa siia siiski punkti panna, kuna kõige olulisem on veel ütlemata, kuigi sellele on mõnevõrra juba vihjatud. Tuletame meelde, et kõnealune osa Luuka evangeeliumis algab Jeesuse kannatuste, ristisurma ja ülestõusmise ettekuulutusega. Ta peab minema Jeruusalemma, Ta ongi parajasti sinna teel, et viia seal täide see, milleks Ta oli tulnud: et «anda oma elu lunaks paljude eest» (Mt 20:28), et olla «see, kes Iisraeli rahva lunastab» (Lk 24:21).

Kahtlemata võis nii püha Luuka kui tema esimeste lugejate jaoks olla oluline küsimus, miks Jumal lubab kannatusi ja kas inimesed, kes teistest rohkem kannatavad, on ka teistest suuremad patused (kuigi juba Vanas Testamendis tõdetakse korduvalt, et tihtipeale kipuvad asjad olema vastupidi). Ent veelgi olulisemaks ja ilmselt ka valulisemaks küsimuseks oli paljude esimeste kristlaste jaoks see, miks Jumal lubas oma Pojal kannatada ja surra – ikka seesama risti $\sigma\kappa\acute{\alpha}\nu\delta\alpha\lambda\omicron\nu$, millest Luuka rännukaaslane Paulus on nii palju kirjutanud.

Kas Jeesus oli patune ja pidi seetõttu surema? Jeesuse vastased olid selles kindlad: «Anna au Jumalale! Me teame, et see inimene on patune,» ütlesid nad pimedana sündinule, kelle Jeesus oli nägijaks teinud (Jh 9:24). Too vastas neile seepeale ilmselt ühe maailmakirjanduse mõjusama lausega: «Kas ta on patune või ei, seda mina ei tea. Tean ainult ühte: ma olin pime, praegu aga näen.» (Jh 9:25)

Apostel Paulus arendab teemat edasi ja kirjutab: «Ta on teinud patuks meie asemel selle, kes patust midagi ei teadnud» (2Kr 5:21) ning «Kristus on meid lahti ostnud käsu

needusest, kui Ta sai needuseks meie eest» (Gl 3:13 – 1968. aasta piiblitõlke järgi, kuna 1997. aasta redaktsioon on ebaõnnestunud).

Kas see pole omapäraselt sarnane Jeesuse juurde tulnute jutustusega galilealastest, kelle «vere Pilaatus oli seganud nende ohvritega»? Mida võis neid sõnu kuuldes mõelda ja tunda too Galilealane, kelle veri – taas Pilaatuse käe läbi (kuigi too oma käed tseremoniaalselt sellest verest puhtaks pesta püüdis – Mt 27:24) – pidi õige pea saama valatud ohvrina kogu maailma pattude eest?⁹

Või Siiloahi torni lugu. Johannes ütleb, et nimi «Siiloah» tähendab «Läkitatu» (Jh 9:7). Mida pidi mõtlema ja tundma too tõeline Läkitatu, kes teadis, et Ta on puhas ja ilma patuta, et Ta on Valgus ise, kes on tulnud, et tuua nägemine kõigile pimedatele, teha terveks kõik halvatud ja puhtaks kõik pidalitõbised, nii ihu kui vaimu poolest, et Tema läbi teostuks kohus kogu maailma üle (vrd Jh 9:39) – aga et õige pea seisab Ta ise inimeste kohtu ees ning mõistetakse jumalateotajana surma? Ja siis ei ole see enam mitte Siiloahi torn, mis kokku variseb, vaid Tema ihu tempel, mis inimkätega maha kistakse (vrd Jh 2:19–22).

Kahtlemata on nende kahe loo puhul tegemist kutsega meeleparandusele. Selle kutse keskmes on sõnum ühelt poolt sellest, et olgu inimesed nii vähe või palju patused, kui nad iganes arvavad, viimselt ei suuda neid Jumala kohtus aidata ei ohvrid ega mingid muud vagad teod (näiteks rituaalne pesemine, millele võib viidata Siiloahi nimi). Ainus pääsetee on Selles, kes on saanud ohvriks ja valanud oma vere vabatahtlikult kõikide patuste eest – ning kelle poole pöördudes, kelle peale vaadates ja kellele järgnedes võivad need, kes Temasse usuvad, tõsta oma pead ja teada, et nende lunastus on lähedal (vrd Lk 21:28).

Jutluseks

Nelipühale järgneva viienda pühapäeva teemaks on EELK Kirikukäsiraamatu järgi «Halastage!» ning teemat sissejuhatavat tekst on järgmine: «Inimese asi ei ole oma ligimest hukka mõista, sest üksnes Jumalal on õigus kohut mõista. Meid kutsutakse üksteisele andestama ning edendama õiglust ja headust. Me kuulume patuste inimeste kirikusse, kes elab Jumala andeksandmisest.»

EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava kolmanda lugemisaasta Evangeelium oma kahe näitega inimestest, kes erinevatel põhjustel hukkusid, olemata «suuremad patused» või «suuremad võlgased» kui teised, sobitub taolise teemaasetusega suurepäraselt, kuid väärrib, nagu eelnevalt näidatud, märksa põhjalikumat süvenemist ja Kristuse-kesksemat lähenemist.

⁹ Ning kellele üks hilisem usutaganejast Rooma valitseja oma verd surses vastu vahtimist visata üritas (vt seitsmendat joonealust märkust).

Kolmanda lugemisaasta Vana Testamendi lugemine (Ii 35:1–8) puudutab küsimust, kuidas inimene patud üldse Jumalale korda lähevad, ning Epistel (Rm 14:13–19) arendab ligimese üle kohtumõistmisest hoidumise teemat edasi aruteluga selle üle, et ainuüksi patust hoidumine (rääkimata teatavate rituaalsete, näiteks toidueeskirjade järgimisest) ei tähenda veel, et inimene elaks armastuses ja Jumalale meelepärast ning Tema riigi väärilist elu.

Üheskoos on lugemiste keskseks sõnumiks ühelt poolt tõdemus inimese – isegi patust hoiduda püüdva inimese – küündimatuses ja üha uuesti aset leidvast allajäämisest patule, mis kahtlemata peaks muutma teda alandlikuks ja motiveerima teda ennast ees ootavale Jumala kohtule mõeldes loobuma oma ligimese üle kohtumõistmisest, teisalt aga esialgu ehk varjatud, ent siiski väga selge ja jõuline kuulutus Kristusest, kes on meie kõikide, ka kõige nõrgemate eest surnud (vrd Rm 14:15) ja meid oma ohvriverega päästnud (Pilaatus ja galilealased) ning meie endist elu võib-olla täielikult purustades puhastanud (Siiloahi torni kokkuvarisemine).

Jutluse võib üles ehitada näiteks järgmiste punktidenä:

1. Ehkki Jeesust – ega Jumalat – ei taheta tänapäeval kuigi meelsasti kujutada kohtumõistjana, on tegelikult nii Jeesuse isik kui Tema kuulutus üksainus lakkamatu kohus, mis teeb selgeks inimeste «südamete mõtted» (Lk 2:35) ning mille ees igaüks meist peab varem või hiljem (või hoopis kogu aeg) aru andma.
2. Paraku on tõsi, et iseendast märksa lihtsam on teisi inimesi mõttes Jumala kohtu ette seada: väga sageli kipub meile tunduma, et keegi teine on meist patusem, ja kui näeme kedagi tabavat mõnd suurt õnnetust, siis oleme üsna kindlad, et tegemist on ka väga suure patusega. Teine sagedane võimalus on vastupidine: süüdistada mitte õnnetusse sattunut, vaid Jumalat. Jeesus ei ütle, et kannatustel ja viimselt surmal ei ole midagi pistmist inimeste pattude ega kurjusega – vastupidi, kogu Piibli sõnum on, et «patu palk on surm» (Rm 6:23) ning inimese patu tõttu on kogu loodu heidetud kaduvuse orjusesse (vrd Rm 8:20). Mida Jeesus ütleb, on see: ära tegele teise inimese pattude mõõtmisega, vaid saa aru, et Sa ise oled kohtu all ja vajad kohest meelega parandust, et sa ei hukkuks.
3. Selleks, et me ei hukkuks, vaid võiksime meelt parandada (s.t oma elu- ja mõtteviisi muuta) ning Jumala kohtus püsima jääda, on Jeesus ise kõik vajaliku ära teinud. Tema, kes on ilma patuta, on ennast meie, patuste eest ohvriks andnud. Tema verd ei segatud mingite muude ohvritega, vaid Tema ise ja Ta meie eest valatud veri on ohver, mis võtab ühe hoobiga ära kõik patud (vrd Hb 10:10–14). Tema on see Galilealane, kes iseennast meie eest surma andes on tõeliselt ja lõplikult võitnud ning kinkinud meile igavese elu lootuse. Ta puhastab ja pühitseb meid, tehes need, kes on «sündinud lausa pattudes» (Jh 9:34), õigeks ja täiuslikuks.